

TRAJNO VRIJEDAN OPUS MAJE BOŠKOVIĆ STULLI IN MEMORIAM

(OSIJEK, 9. STUDENOG 1922. – ZAGREB, 14. KOLOVOZA 2012.)

U povijesti hrvatske književnosti 14. kolovoz 2012. godine bit će zapisan danom kada je preminula akademkinja Maja Bošković Stulli.

Maja Bošković Stulli rodila se 9. studenoga 1922. godine u Osijeku. U rodnom mjestu i Zagrebu pohađala je osnovnu i srednju školu. Slavistiku je studirala u Zagrebu, Kazanu, Lenjingradu (Sankt-Petersburgu) i Beogradu gdje je diplomirala 1950. godine. U Zagrebu je doktorirala 1961. godine.

Počela je raditi 1951. u Jadranskom institutu JAZU. Od 1952. do konca 1979. radila je u Institutu za narodnu umjetnost (sadašnji Institut za etnologiju i folkloristiku). Ravnateljicom toga Instituta i glavnom urednicom časopisa *Narodna umjetnost* bila je od 1963. do 1973. godine. Bila je članicom uredništva časopisa *Fabula* u Berlinu. Također je bila stalnom suradnicom *Enzyklopädie des Märchens*.

Umirovljena je 1979. godine. Od 1980. suradnicom je JAZU (danas HAZU), a od 2000. godine redovitom je članicom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u kojoj je od 2007. do 2008. bila voditeljicom Odsjeka za etnologiju.

Nagrađena je Hrvatskom republičkom godišnjom nagradom 1975. godine. Herderovu nagradu za životno djelo dobila je u Beču 1991. godine. U Palermu je 1992. dobila nagradu "G. Pitre – S. Salomone – Marino". Nagradu "Antun Barac" primila je na Drugom hrvatskom slavističkom kongresu u Osijeku 1999. godine. Nagradu za životno djelo Hrvatsko etnološko društvo Maji Bošković Stulli dodijelilo je 2009. godine.

Njezin terensko-istraživački rad bio je poticajnim tadašnjim i današnjim znanstvenicima, istraživačima i tumačima usmene književnosti.

Opus Maje Bošković Stulli obuhvaća 24 monografije, oko 140 znanstvenih i stručnih radova, te oko 150 recenzija, prikaza, osvrti i popularnih radova. O njezinim je knjigama publicirano preko 150 recenzija i prikaza.

O svom životu Majka Bošković Stulli progovorila je u knjigama *O tradiciji i o životu* (1999.) i *Priče iz moje davnine* (2007).

U drugom dijelu knjige *O tradiciji i o životu* autorica objelodanjuje sedam autobiografskih članaka. Nakon članka "Krlježa u žarištu nekih davnih mladića" Maja Bošković Stulli govori o sjećanju na sestru Magdu za koju je Antun Barac rekao da je "nada naše mlade poezije". Magda se isticala po antifašističkom stajalištu pa je u ljeto 1941. godine odvedena u zatvore i logore u Lepoglavi, Koprivnici, Staroj Gradiški i Đakovu odakle se posljednji put javila da odlazi na rad u Njemačku.

Majina baka Nora Szarvas u Voćinu je između 1908. i 1927. napisala petnaest pripovijedaka pod naslovom "Iz moga sela".

Posebno je dirljiv članak "Sudbina moje obitelji" u kojem Maja Bošković Stulli govori o stalnim progonima i odvođenjima u logore njezine obitelji a potom i ubojstvu oca u Jasenovcu. Mama i teta su joj uhićene u Lici te su popile otrov od kojega je mama umrla, a teta je preživjela. Kasnije je teta umrla u Izraelu. Maja je uspjela izbjeći takvu sudbinu. O svom životu napisala je: "Na svoj život se ne tužim; čudo je kako sam preživjela, čak uspješno (...)"

Premda joj je cijela obitelj stradala, u Majinim člancima nema mržnje. Ona i o svojoj tragediji piše dostojanstveno, ponosno ističući svoje židovsko podrijetlo i pripadnost hrvatskom narodu. Na više mjesta navodi kako su njoj i drugim Židovima za vrijeme nacističke vlasti pomagali "pojedinci, hrvatski građani, Hrvati (...) Skrivali su me hrvatski, zagrebački građani po cijenu vlastitog života (...) To sve pričam zato, koliko god mi je to vrlo teško, jer se na primjeru moje obitelji može vidjeti da se ni jedan Židov nije spasio zato što su ga puštali, nego zato jer je izmakao i jer su mu dobri ljudi, naravno Hrvati, pomagali."

U "Pismu iz Göttingena" autorica piše o strašnom ratu i agresiji protiv Hrvatske evocirajući sjećanja na davno propotovana sela i svoje pripovjedače navodeći predaju o Mojanki, lokalitetu na Kukuzovcu, na putu između Sinja i Splita. Prema toj predaji, ondje su djevojku Anku koju su vodili svatovi "dočekala nika jača sila i poubijala svatove", onda je Ankina majka "pribirala i tražila po mrtvima ne bi li našla Anku i žalila je: moja Anka, moja Anka, jadna tvoja majka!" Od tada se to mjesto zove Mojanka. To je mjesto za vrijeme Domovinskoga rata bilo ozloglašeni vojni poligon s kojega se napadao Sinj.

Maja Bošković Stulli cijeli svoj život zalagala se za ravnopravnost i dostojanstvo žena, pišući tako i o mizoginim pričama u Hrvata i drugih naroda.

Svojim radom Maja Bošković Stulli pokazala je kako se voli i cijeni svoj narod i njegova baština, te kako se poštuju i drugi narodi i njihova tradicija.

Trajno vrijedan opus Maje Bošković Stulli dugo će pobuđivati interese znanstvenika, studenata i svih onih koji su svjesni važnosti hrvatske usmene književnosti i uopće tradicijske baštine. Svojim opusom Maja Bošković Stulli utrla je putove svojim znanstveno-istraživačkim sljedbenicima, a svim poštovateljima baštine ostavila je mnogobrojne vrijedne zapise svojih kazivačica i kazivača, koji već poodavno nisu među živima.

Marko Dragić